तमेवाङ्गकलापैर्विस्तारितवन्तः ॥ यथा पराभावी सन्कस्यचिदुपादिष्टः सन्मुखादन्यस्योपदेशनात् अयमेव अवरः पश्चाद्भावी भवति तथानुक्रमेणोच्यते । उपनीतस्यैव वेदविद्याधिकारादब्रह्मचारिणऽइत्युक्तम् ॥४॥ पुरोडाशं नामनिर्वचनद्वारेण स्तौति । यतः स कूर्मरूपेणाच्छन्नो मनुष्यैर्दृष्टस्ततः यागसमये पुरः पूर्वस्मिन्काले यज्ञमुखे अदाशयत् फलमदापयत् तथा यः पुरोडाशः एभ्यो मनुष्येभ्योऽर्थं यज्ञं प्रारोचयत् ॥ स उभयत्र दर्शे पौर्णमास्यां च नित्यं कर्तव्यो भवति ॥५॥ उभयसाधारण्यमेव स्थापयति । यज्ञसाधनत्वात्पुरोडाशो यज्ञ एव स उभयकालोऽपि तयोः पूर्वकाले क्रियते ॥६॥ अस्या आग्नेयेष्टेर्ऋद्धिफलार्थं पृथक्प्रयोक्तव्यतामाह । एनमध्वर्युः (र्युम्?) एतयैव आग्नेयेष्ट्यैव । तमग्निं बहुधा प्रशंसति यस्यै कस्याऽइति ॥७॥ अज्ञातमामतिशयेन प्रत्यक्षफलदम् ॥१॥ अथ पृथक्प्रयोक्तव्याया आग्नेयेष्टेर्विशेषिकमङ्गज्ञातमाह । यदोष्टिं दर्शपूर्णमासात्पृथगेव कुर्वीत । see ३.५.१०. । प्रधानदेवता उपांशु यजेत तदुपांशुवं काम्येष्टिरूपं खलु । मूर्धन्वत्यौ (see पा° ४.४.१२७.) अग्निर्मूर्धा भुवो यज्ञस्येत्येते [वाजस° स° १३.१४.१५.] मूर्धन्शब्दवत्यौ प्रधानस्य याज्ये । स्विष्टकृद्याज्यापुरोऽनुवाक्ये विराजौ विराट्छन्दस्के प्रेद्धोऽअग्नऽइमो(?)ऽअग्नऽइत्येते [वाज° स° १७.७६. and ?] भवतः ॥१२॥ २ ॥६॥

अग्नीषोमीयमेकादशकपालं विधातुमाख्यायिकामाह । see शतप° ५.५.४.२-८. ॥१॥ बदेकस्मिन्नङ्गे घृतविन्दवः परिदृश्यन्ते बत् एकत्र अङ्गे मधोर्विन्दव इव पर्णेषु चटकपक्षेषु आश्रुतिताः आक्षरं (?) प्राप्ताः । जठरमावयत् अवतिरवगत्यर्थः (! अयति° A.B.C.) अगमयत् ॥५॥ असाविन्द्रो मे पुत्रं कुवित् बहुप्रकारमवधीदिति क्रुद्धो भूत्वा अपेन्द्रमेव इन्द्रेण विरहितमेव सोममाजह्रे स च सोमो यथापेन्द्रः प्रसुतः प्रदानेऽप्यपेन्द्र एवाभूत् ॥६॥ शुक्रः शोधितः सोमः ॥७॥ अथ स त्वष्टा मम सोममतिप्रसुतमनाकारित एवापिबदिति क्रुद्धः सन् स्वयमेव नष्टस्य यज्ञस्य यज्ञवेशसं यज्ञहिंसापरिहारं कृतवान् प्रवर्तयामास कृतवान् स च कृतः सोमः अग्निप्राप्तिसमकलऽएव पुरुषरूपेण संबभूव । केचित्प्रवर्तनसामर्थ्यात् अग्निमस्पृशन्नेव मध्ये संबभूवेत्याहुः । स च संभवन्नग्नीषोमावेवाभि व्याप्नुवन्भक्षयन् संबभूव न केवलं जगत्कारणभूतौ तावेव किं तु लोके या विद्या यद्यशो यद्दनीयमन्नं या च श्रीः तानि सर्वाण्यभिलक्ष्य भक्षयन् संबभूव ॥८॥ सर्वं व्याप्य वर्ततऽइति वृत्रः । सर्पसाम्यादहिः । रक्षणाय परिजगृहतुः ॥९॥ स त्वष्टा ग्रहप्रचारसमये (ग्रहप्रचार° C.) इन्द्रशत्रुरिति पूर्वपदोदात्ततयेन्द्रः शत्रुर्यस्येति बहुव्रीहिसमासं कृत्वा मन्त्रं प्रयुक्तवानतस्तमिन्द्रो जघान । यद्यसौ अन्तोदात्ततया तत्पुरुषसमासेन वा इन्द्रस्य शत्रुरिति व्यस्तनिर्देशेन वा ब्रूयात्तदा निश्चितमेव स इन्द्रं हन्यात् ॥१०॥ इषुमात्रं धनुषः सकाशाद्बलात्प्रमुक्तेषुर्यावद्दूरं गच्छति तावन्मात्रं प्रतिक्षणं तिर्यक् उभयपार्श्वतः अवर्धत । प्राक्पश्चात्समुद्रावपि शरीरवृद्ध्या अवाकचकार । यावद्यावत्प्रवृद्धं आस तावत्तावत्प्रवृद्धान्नभक्षक एवाभूत् ॥११॥ इन्द्रस्तु वृत्रशरीरवृद्धिक्रमानुसारेणैवेषदीषत्प्रणुन्नो दूरऽएव चरन्नोदनमसहमानो वृत्रमनुगतावग्नीषोमावित्थमुपमन्त्रयामास ॥१३॥ ततो वृत्रवदननिर्गमनादावयोः किं फलं लब्धं स्यात् ॥१४॥ तावनु सर्वेऽपि वृत्रमुखान्तर्गता देवाः निरीयुः । यदिदमिदानीं परिदृश्यमानप्रकारमिन्द्रस्य सर्वाधिपत्यमस्ति तदग्नीषोमीयैकादशकपालयागेनेष्टाभवत् । एष एव त्वष्टुर्ह वेत्युपक्रम्य पौर्णमा-